

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de wijk Den Achtergael te Steenokkerzeel

**Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont**

**Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de wijk Den Achtergael te Steenokkerzeel

**Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont**

**Tienen, 2017
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de wijk Den Achtergael te Steenokkerzeel
--

Initiatiefnemer:	VMSW – cvba Elk Zijn Huis
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst & Laurane Dupont
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2017, Studiebureau Archeologie bvba

Inhoudstafel

Inhoudstafel

Hoofdstuk 1	Bureauonderzoek	p. 3
1.1	Beschrijvend gedeelte	p. 3
1.1.1	Administratieve gegevens	p. 3
1.1.2	Archeologische voorkennis	p. 5
1.1.3	Onderzoeksopdracht	p. 5
	Vraagstelling	p. 6
	Randvoorwaarden	p. 6
	Beschrijving geplande werken	p. 7
	<i>Huidige situatie</i>	p. 7
	<i>Geplande werken</i>	p. 8
1.1.4	Werkwijze en motivering bronselectie	p. 12
1.2	Assessmentrapport	p. 13
1.2.1	Landschappelijke ligging van het projectgebied	p. 13
1.2.2	Historische beschrijving van het projectgebied	p. 17
1.2.3	Archeologisch kader van het projectgebied	p. 22
1.2.4	Datering en interpretatie van het onderzochte gebied	p. 25
1.2.5	Synthese en beantwoording onderzoeksvragen	p. 26
Hoofdstuk 2	Archeologisch proefsleuvenonderzoek	p. 27
2.1	Beschrijvend gedeelte	p. 27
2.1.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	p. 28
2.1.2	Onderzoeksstrategie, methode en technieken	p. 29
2.2	Assessmentrapport	p. 31
2.2.1	Resultaten van het proefsleuvenonderzoek	p. 31
2.2.1.1	Lithostratigrafische en bodemkundige opbouw	p. 35
2.2.1.2	Sporen- en vondstenbestand	p. 40
2.2.2	Interpretatie van het onderzochte gebied	p. 45
2.2.3	Synthese	p. 47
Hoofdstuk 3	Programma van maatregelen	p. 49
3.1	Administratieve gegevens	p. 49
3.2	Gemotiveerd advies	p. 50
3.3	Programma van maatregelen	p. 50

Bibliografie

Hoofdstuk 1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2017D177

Aanleiding: De opgemaakte archeologienota kadert in een geplande aanvraag tot omgevingsvergunning voor de realisatie van meerdere eengezinswoningen, één appartementsblok met ondergrondse parking en de omgevingsaanleg. De totale oppervlakte waarin gewerkt wordt, bedraagt 29924 m². Daarmee valt de vergunningsaanvraag binnen de aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer bedraagt en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken percelen volledig buiten archeologische zones gelegen zijn (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).

Erkend archeoloog: Vanessa Vander Ginst (OE/ERK/Archeoloog/2015/00030)
Studiebureau Archeologie bvba (OE/ERK/Archeoloog/2015/00002)

Locatie: Lijsterlaan, Melsbroek, Steenokkerzeel (fig. 1.1, 1.2 en 1.3)
Bounding box: punt 1: x= 157428, y= 178131
punt 2: x= 157673, y= 178356
Steenokkerzeel, Afd. 5, Sectie C, percelen 138A, 137, 139A, 134A en 133C

Periode uitvoering: 10-04-2017-24-04-2017

Relevante termen: Bureauonderzoek, Zandleemstreek, buitengebied

Verstoorde zones: Geen

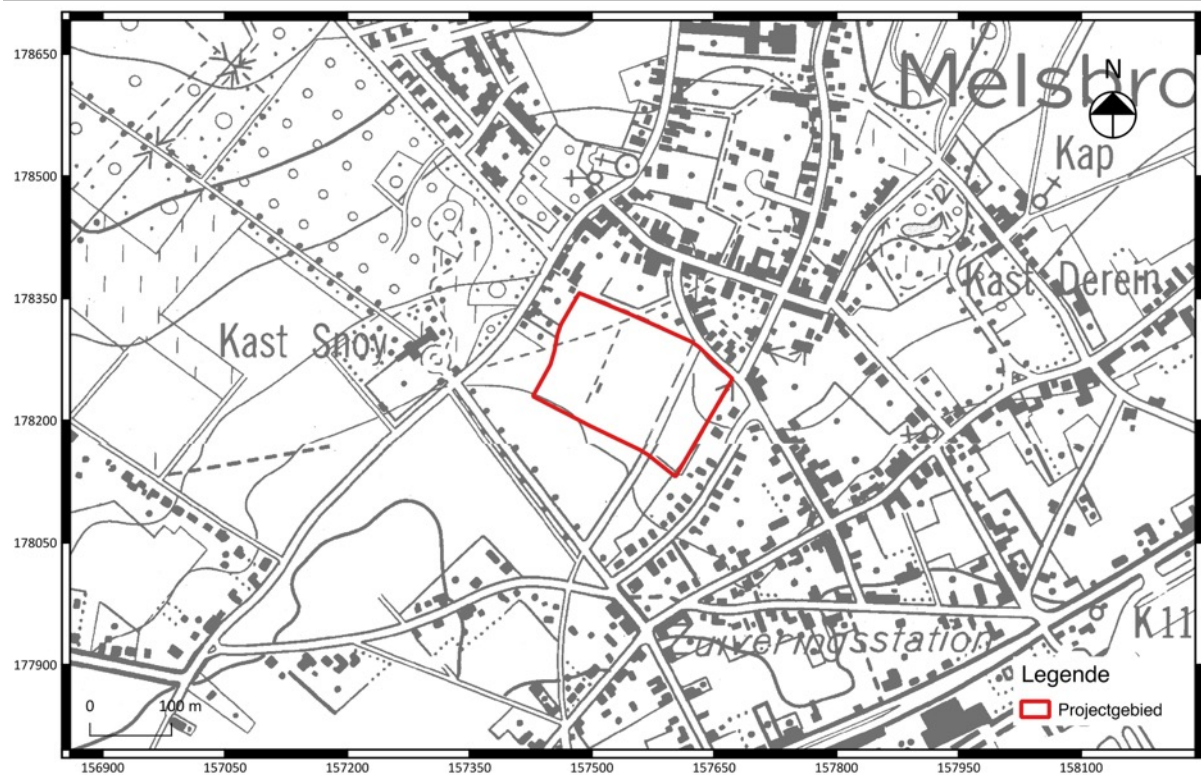

Fig. 1.1: Uittreksel van de topografische kaart met situering van het projectgebied (©Databank Ondergrond Vlaanderen).

Fig. 1.2: Situering van het projectgebied binnen de verschillende Vlaamse archeoregio's¹.

¹ <https://onderzoeksbalans.onroerendergoed.be/onderzoeksbalans/archeologie>

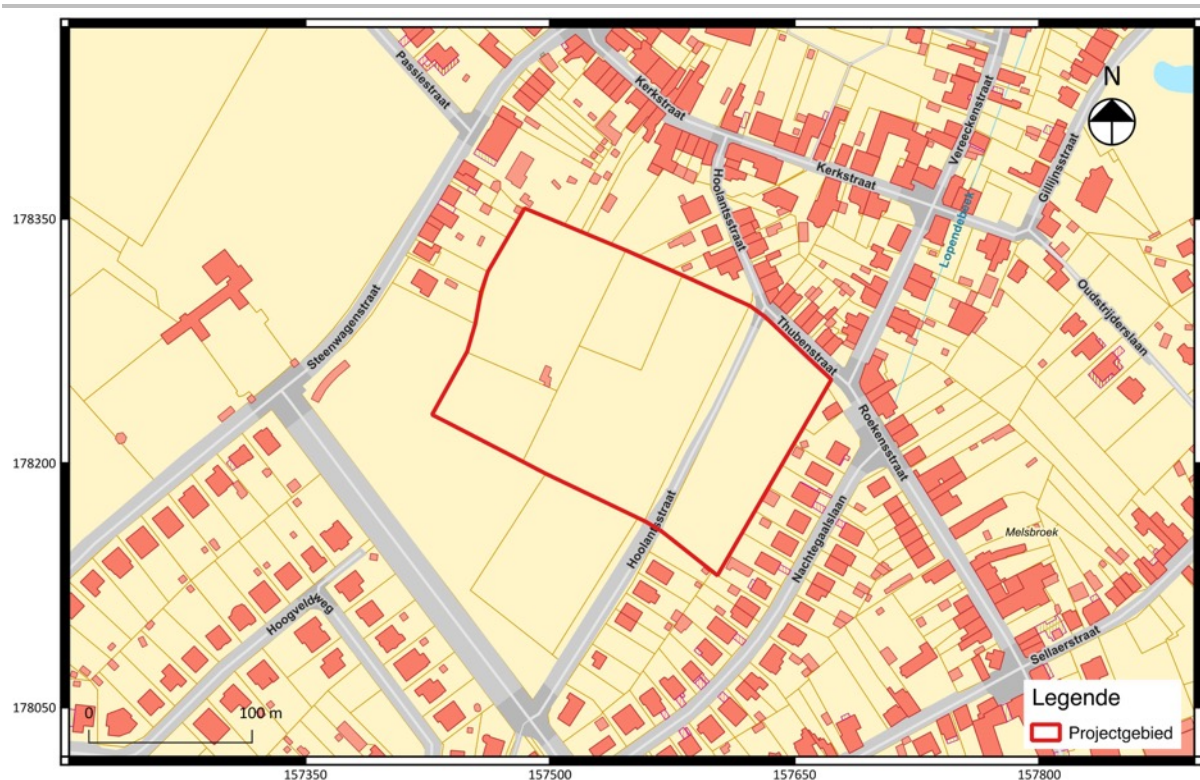

Fig. 1.3: Uittreksel van het kadafterplan met fitering van het projectgebied (©CADGIS).

1.1.2 Archeologische voorkennis

Niet van toepassing.

1.1.3 Onderzoeksofdracht

Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen.

De Code Goede Praktijk draagt een aantal mogelijke onderzoeksfasen aan, opgedeeld in prospectie zonder ingreep in de bodem² (te weten de bureaustudie, landschappelijk bodemonderzoek, geofysisch onderzoek en veldkartering) en prospectie met ingreep in de bodem³ (het verkennend archeologisch booronderzoek, waarderend archeologisch booronderzoek, proefsleuven en proefputten en proefputten in functie van steentijd artefactensites). Na voltooiing van elke fase in het vooronderzoek wordt afgewogen of verder vooronderzoek noodzakelijk is en wat de aard van dat vooronderzoek is. Na iedere fase in het vooronderzoek volgt verder vooronderzoek, zonder ingreep

² Zie de Code van Goede Praktijk hoofdstuk 7 paragraaf 7.1 t/m 7.5.

³ Zie de Code van Goede Praktijk hoofdstuk 8 paragraaf 8.1 t/m 8.7.

in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek onvoldoende informatie gegenereerd is om:

- de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven.
- een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van maatregelen.
- een plan van aanpak voor een archeologische opgraving op te maken.
- een plan van aanpak voor een behoud *in situ* op te maken.

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria, aangezien het doel van een archeologisch vooronderzoek immers is om met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bovenstaande informatie te kunnen leveren:

- Is het *mogelijk* deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het *nuttig* deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het overdreven *schadelijk* voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?
- Is het *noodzakelijk* deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Vraagstelling:

- Kan de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende gestaafd worden?
- Zijn er archeologisch relevante sites aanwezig?
- Wat is het wetenschappelijk potentieel van de aanwezige sites?
- Moeten er bijkomende maatregelen genomen omwille van eventuele aanwezige sites?
- Maak een plan van aanpak op voor een eventueel vervolgonderzoek.
- Kunnen maatregelen voorgesteld worden voor een eventueel behoud *in situ* van een aanwezige archeologische site? Hoe kunnen deze maatregelen afgedwongen en gecontroleerd worden?

Randvoorwaarden:

N.v.t.

Beschrijving geplande werken:

Voor een correcte inschatting van de verstoring van de bodem wordt een gedetailleerde beschrijving van de geplande bodemingrepen door de initiatiefnemer opgesteld, geïllustreerd met (de meest recente) bouwplannen⁴ voor zover deze reeds zijn opgemaakt.

Huidige situatie:

Het projectgebied beslaat een totale oppervlakte van 29924 m² en is momenteel deels in gebruik als akkerland en deels bedekt met gras (fig. 1.4 en 1.5). Het terrein is op juridisch vlak al een aantal jaar vrij van enige pacht en in eigendom van de initiatiefnemer waardoor het toegankelijk is voor verder onderzoek met ingreep in de bodem.

Fig. 1.4: Huidige terreingesteldheid.

⁴ Alle bouwplannen en informatie werden ter beschikking gesteld door de initiatiefnemer.

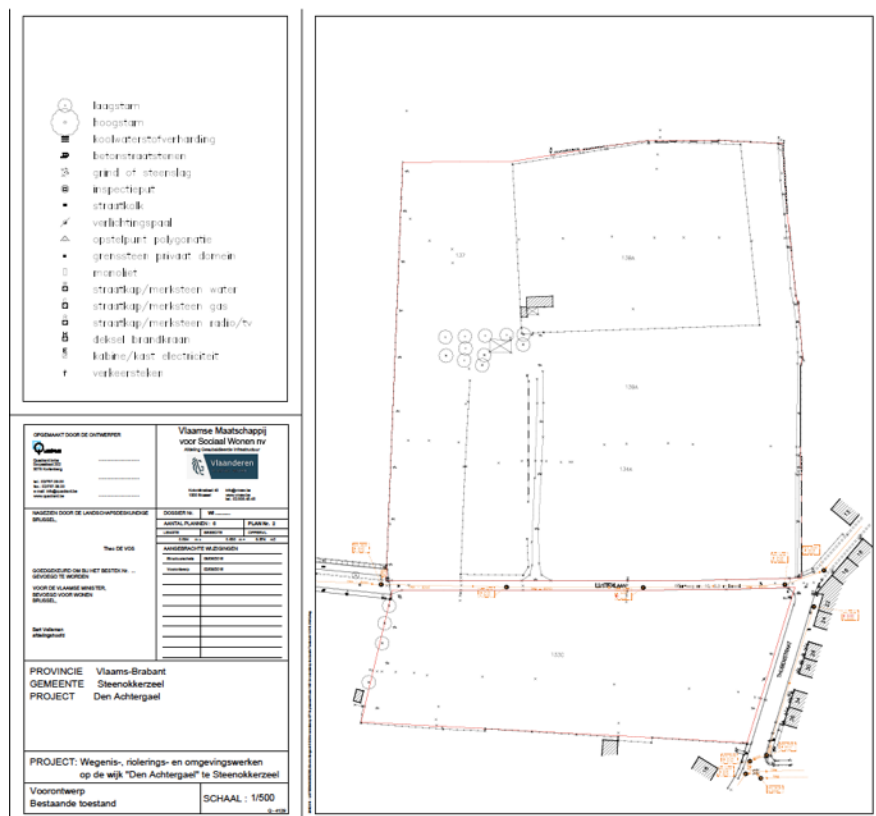

Fig. 1.5: Inplantingsplan van de bestaande toestand.

Geplande werken:

De initiatiefnemer plant een aanvraag tot omgevingsvergunning voor fase 1 van het masterproject *Den Achtergael*. Dit project voorziet in een eerste fase de realisering van 58 sociale koop- en huurwoningen in het gebied tussen de Steenwagenstraat, Kerkstraat, Thubenstraat en Nachtegaalslaan. In een tweede fase komen daar nog maximaal 17 woonegelegenheden bij. De archeologienota heeft betrekking op fase 1 en betreft de bouw van meerdere eengezinswoningen, één appartementsblok, een ondergrondse parking en de omgevingsaanleg (fig. 1.6).

De individuele eengezinswoningen worden in verschillende rijen ontworpen met bijhorende terrassen, tuinzones en bovengrondse parkeerplaatsen (fig. 1.6 en 1.7). De verstoringdiepte van de woningen is niet gekend, maar in regel wordt de vorstvrije funderingsdiepte van woonhuizen vastgelegd op 80 cm onder het maaiveld. Op het terrein worden eveneens twee appartementsblokken gepland. Appartementsblok A huisvest vier appartementen op de gelijkvloers en negen duplexen op de bovenverdiepingen (fig. 1.8). Het gebouw wordt voorzien van een ondergrondse parkeergarage en heeft een hoogte van 5,96 m boven het huidige maaiveld en een diepte van 3,62 onder het huidige maaiveld. De parkeergarage wordt voorzien van 18 staanplaatsen, een fietsstalling en 13 berguimtes.

Centraal op het terrein wordt een open binnengebied ingericht als park (fig. 1.6). Binnen deze openbare groenzone worden meerdere bomen aangeplant, een gracht en een open bufferbekken aangelegd en verschillende taluds geplaatst met een hoogte van ca. 65 cm boven het maaiveld. Deze talud wordt ingezaaid met bloemen en kruiden. Het volledige terrein wordt ook voorzien van meerdere wegenissen en nieuwe nutsleidingen (fig. 1.9). De leidingen worden aangelegd op een wisselende diepte tussen de 22 m TAW en 25 m TAW t.o.v. het huidige maaiveld (ca. 26 m TAW) (fig. 1.10).

Uit de bovenstaande gegevens kan worden geconcludeerd dat:

- Het terrein toegankelijk is voor archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem. Momenteel is het terrein in gebruik als akkerland en grasland.
- De geplande werken bijna het volledige areaal van het projectgebied zullen verstoren. De verstoringsgraad - verspreid over hele projectgebied en veroorzaakt door de toekomstige aanleg van de woningen, de ondergrondse parkeergarage, de gracht, het bufferbekken en de wegenis met nutsleidingen - varieert tussen 0,80 m en 4 m onder het huidige maaiveld.

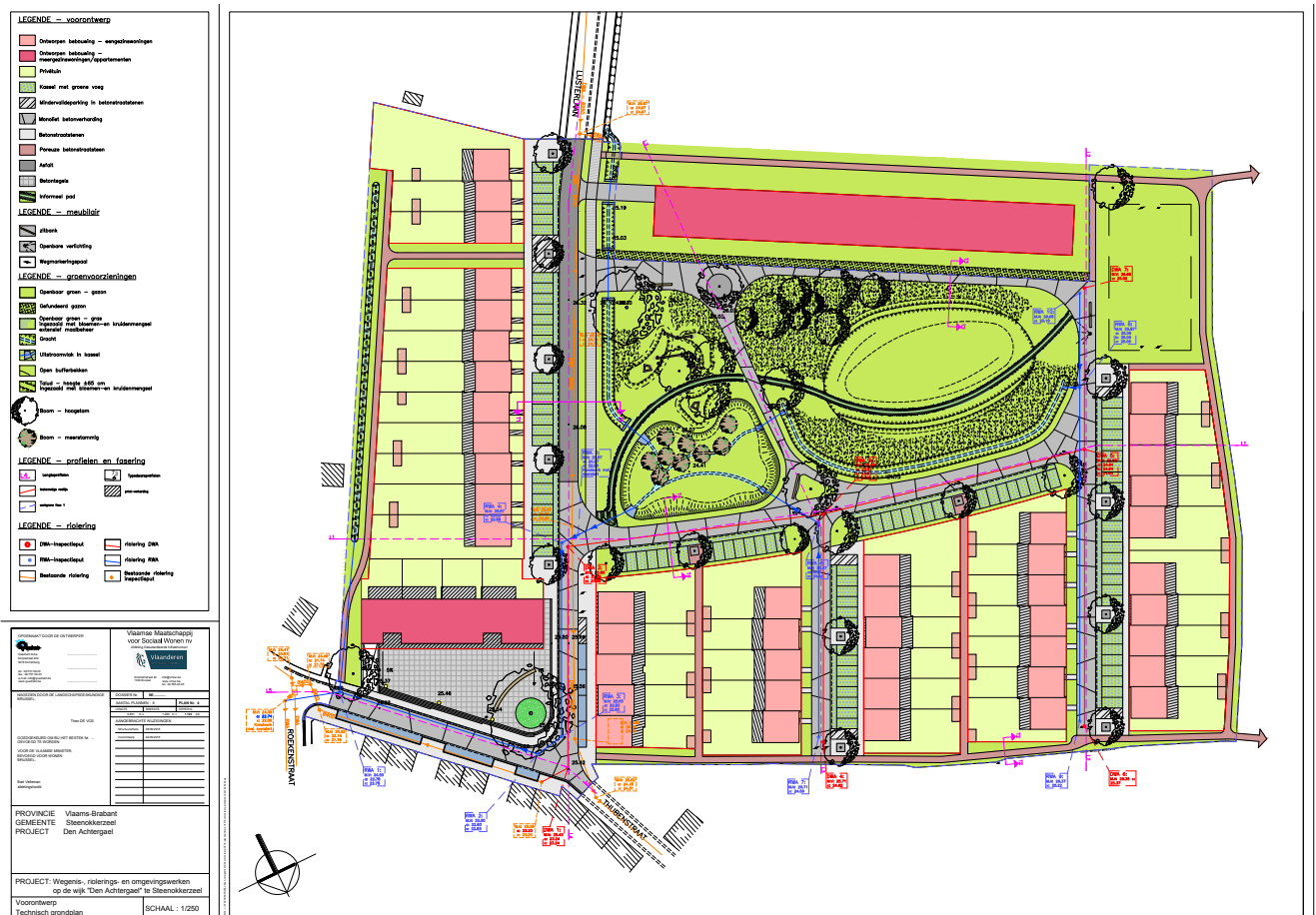

Fig. 1.6: Het inrichtingsplan.

Fig. 1.7: Voorontwerp van de eengezinswoningen.

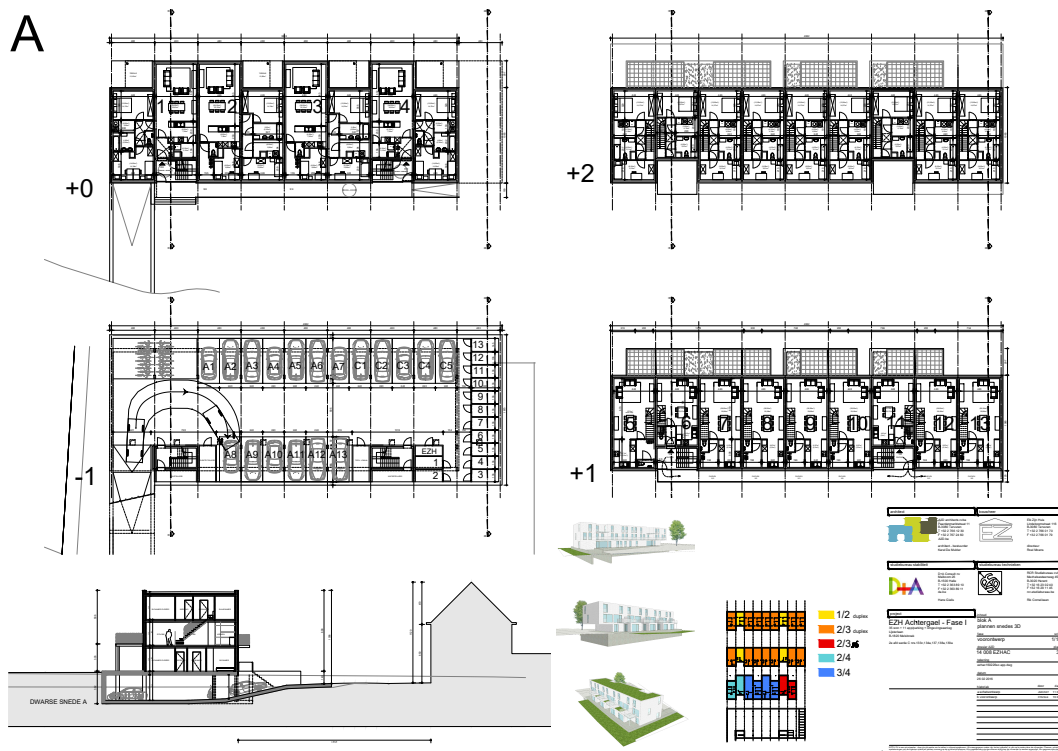
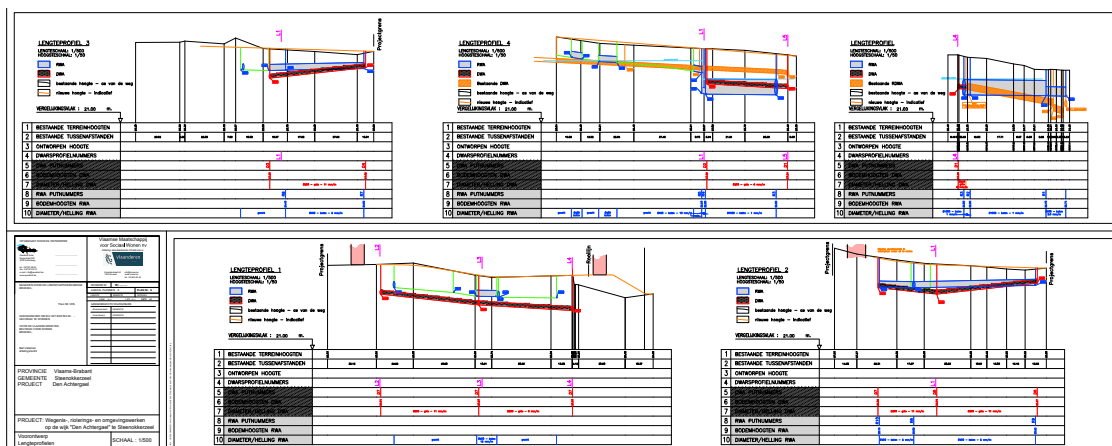
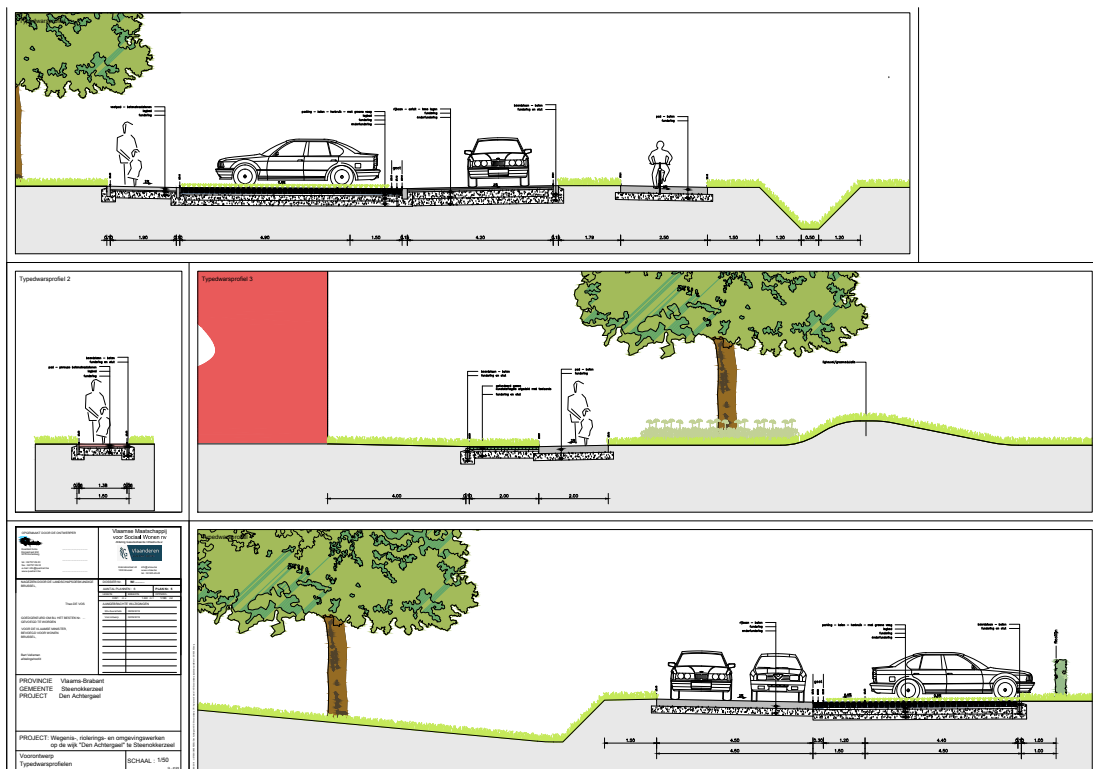

Fig. 1.8: Voorontwerp van appartementsblok A.

1.1.4 Werkwijze en motivatie bronselectie

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online onderzocht via www.dov.vlaanderen.be. Op basis van de onderzochte kaarten werd gepoogd een duidelijk beeld te verkrijgen van de landschappelijke en bodemkundige ligging van het projectgebied (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.2.1 en art. 12.5.2.2). Hiervoor werd gebruik gemaakt van volgende kaarten:

- Bodemkaart
- Tertiair Geologische kaart
- Quartair Geologische Kaart
- Digitaal Hoogtemodel (DHM II)

Van het tot nog toe uitgevoerde historisch en heemkundig onderzoek is een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot het onderzoeksgebied op basis van de beschikbare publicaties. Het historisch kaartmateriaal en luchtfoto's is gegeorefereerd geraadpleegd via het geoportaal van het agentschap Onroerend Erfgoed en bijkomend kaartmateriaal werd opgezocht via www.cartesius.be. Het gebruikte kaartmateriaal werd geselecteerd op basis van de nauwkeurigheid en de aanwezige geschiedkundige gegevens (conform de Code van Goede Praktijk art. 12.5.1.2). Volgende kaartmateriaal en luchtfoto's werden geraadpleegd:

- Ferrariskaart (1770-1777)
- Atlas der Buurtwegen (ca. 1840)
- Vandermaelenkaart (1846-1852)
- Kadasterkaart van Popp (1842-1879)
- Topografische kaarten (1996)
- Luchtfoto's (1971, 2000, 2012)

Het belangrijkste beschikbare historische kaartmateriaal werd geraadpleegd om de geschiedenis van het grondgebruik gedurende de laatste eeuwen zo goed mogelijk na te gaan. Deze informatie kan een impact hebben op de kwaliteit van het eventueel aanwezige bodemarchief en de bewaring ervan. Het kaartmateriaal wijst op een zeer lage bewoningsdensiteit in het verleden. Een grondige studie van de beschikbare archivalische bronnen kan wel bijkomende informatie aandragen voor de middeleeuwse geschiedenis van het onderzoeksgebied, maar een dergelijk onderzoek is van een dusdanige omvang dat dit niet past binnen een archeologienota.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke ligging van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen ten zuiden van de kern van Melsbroek tussen de Steenwagenstraat, de Kerkstraat, de Thubenstraat en de Nachtegaalstraat. De Nationale Luchthaven is ten zuiden van het projectgebied gesitueerd. Het terrein bevindt zich op een hoogte van ca. 24-28 m TAW (fig. 1.11) in de archeoregio van de zandleemstreek (fig. 1.2). De regio rond Steenokkerzeel maakt deel uit van de zuidelijke rand van het “oerstroomdal” van de Rupel-Demer-Dijle, een vlakte die hydrografisch en geologisch gezien aansluit bij de Scheldevallei en de Vlaamse Vallei⁵. De zone van het projectgebied is gesitueerd op de zuidelijke rand van de vallei. Hydrografisch behoort het projectgebied tot het net van het Dijlebekken in het stroomgebied van de Schelde. De afwatering verloopt via de Lopendebeek die vlak aan het projectgebied ontspringt. Een gedetailleerder zicht op het digitaal hoogtemodel (fig. 1.12; 1.13 en 1.14) geeft aan dat het terrein helt van het noordwesten (24 m TAW) naar het zuidoosten (28 m TAW).

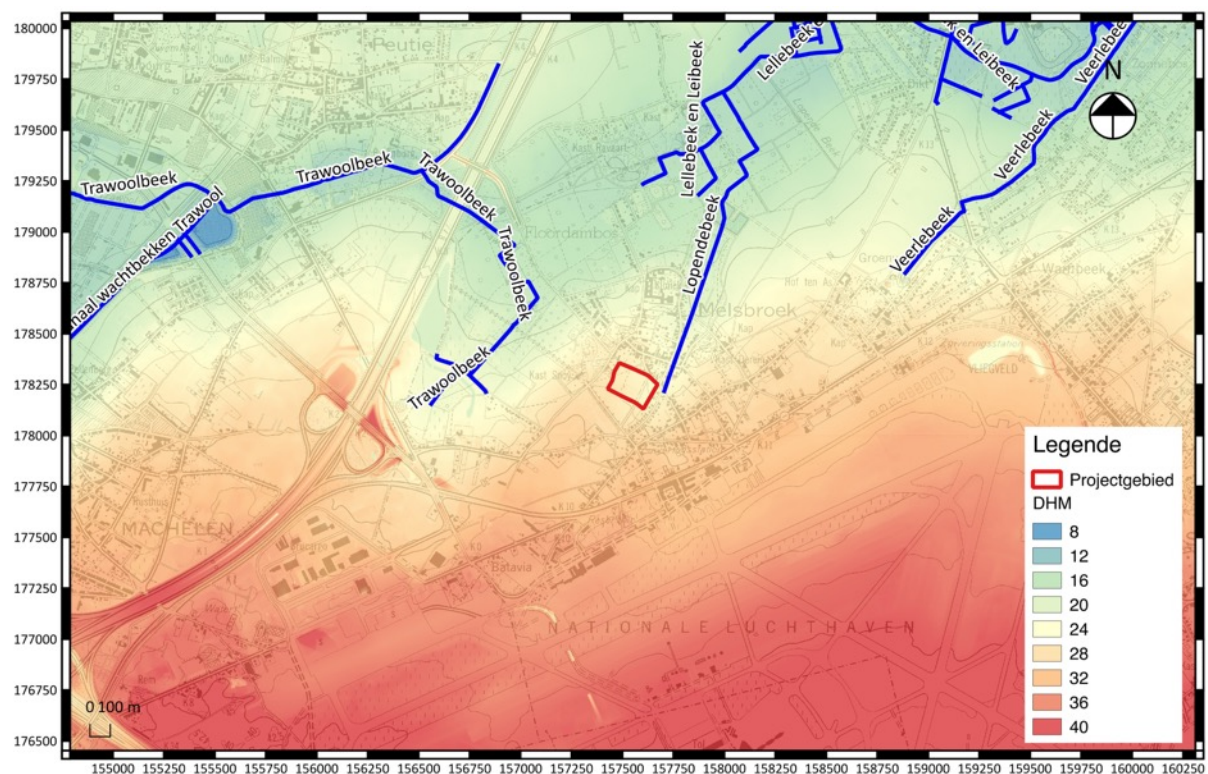

Fig. 1.11: DHMII (schaal 1/20.000) met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

⁵ Baeyens 1975: 13.

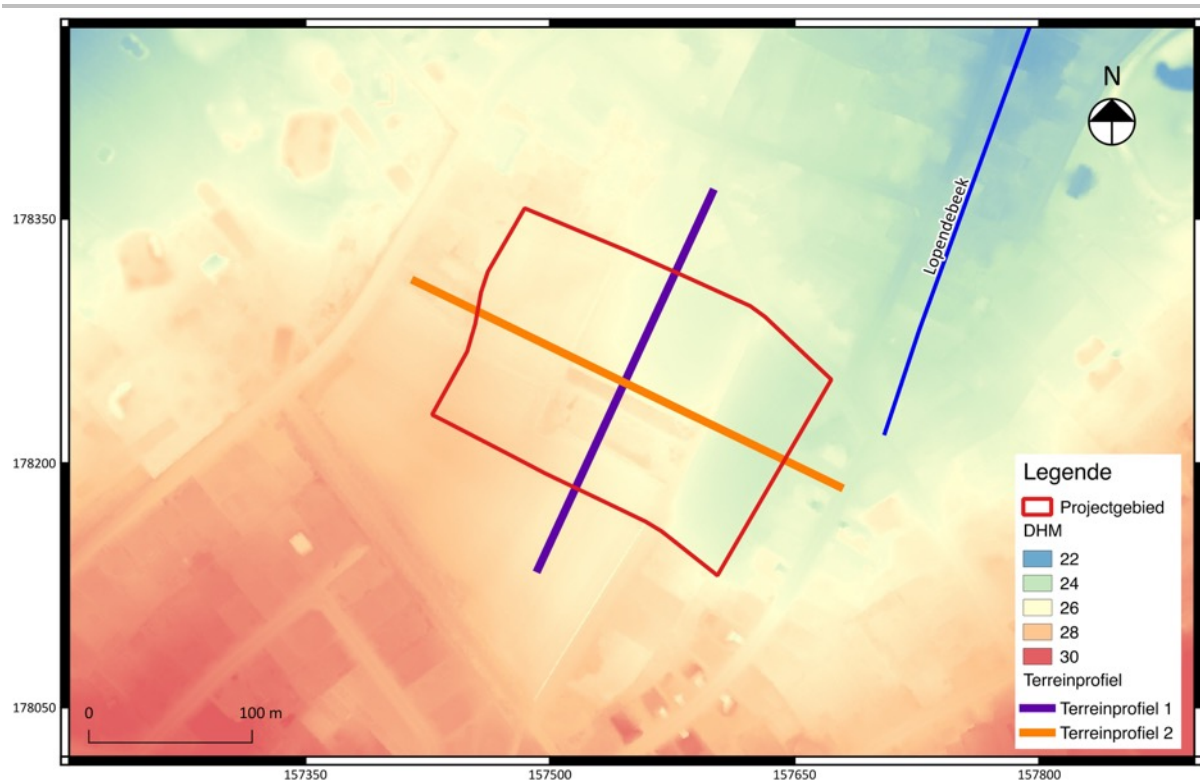

Fig. 1.12: Detailopname van DHMII (schaal 1/2500) met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

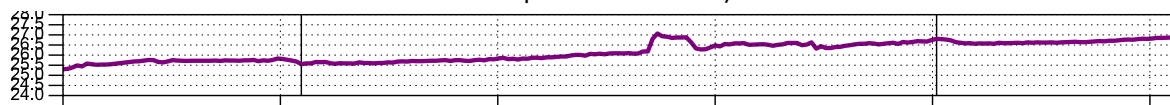

Fig. 1.13: Terreinprofiel 1 van zuidwest naar noordoost.

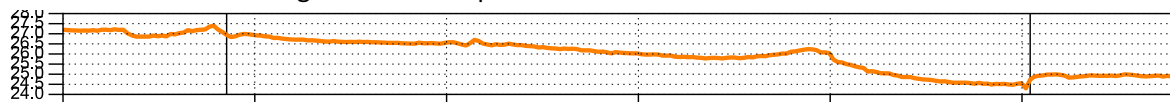

Fig. 1.14: Terreinprofiel 2 van noordoost naar zuidwest.

Het geologisch substraat van het onderzoeksgebied bestaat uit afzettingen van de Formatie van Brussel, gevormd tijdens het Midden-Eoceen (49-41,2 Ma). Deze tertiaire afzettingen komen binnen het projectgebied reeds voor op een diepte van ca. 0,5 m beneden het maaiveld. Hieronder staan de verdere voor het projectgebied beschikbare gegevens opgesomd volgens www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

- Volgens de **tertiair geologische kaart** (fig. 1.15) (www.dov.vlaanderen.be) worden de sedimenten van de Formatie van Brussel gekarakteriseerd als bleekgrijs, kalkhoudend, soms fossielhoudend zand. Er kunnen ook kiezel- en kalkzandsteenbanken voorkomen.
- Op de **quartaair geologische kaart** (fig. 1.16) (www.dov.vlaanderen.be) is het project aangeduid met code 1. Dit betekent dat de bovengrond bestaat uit een pakket eolische afzettingen, bestaande uit zand of silt van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk

Vroeg-Holoceen en/of hellingsafzettingen van het quartair, maar deze karteereenheid is mogelijk afwezig.

- Volgens de **bodemkaart** (fig. 1.17) is er binnen de begrenzing van het projectgebied sprake van zeer droge tot matig natte zandleembodems met onbepaald profiel of met een sterke antropogene invloed (bodemserie sLAX(o)). De Variante (0) van de profielontwikkeling geeft aan dat de profielopbouw van deze gronden sterk beïnvloed is door menselijke tussenkomst. Deze zeer droge tot matig natte uitgeloopte bodems hebben een dun zandleemdek. Ze vertonen zwakke uitlogings- en aanrijkingsverschijnselen. Een kleine strook te oosten van het projectgebied werd gekarteerd als bebouwde zone (OB).

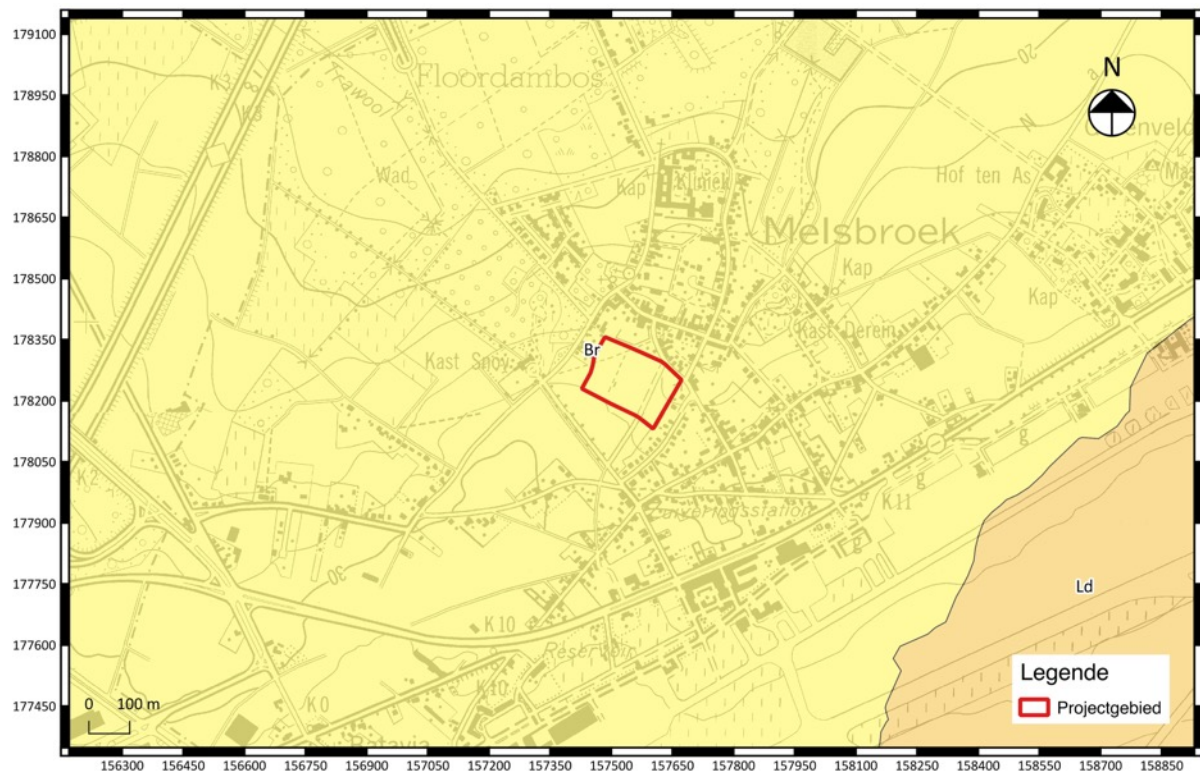

Fig. 1.15: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

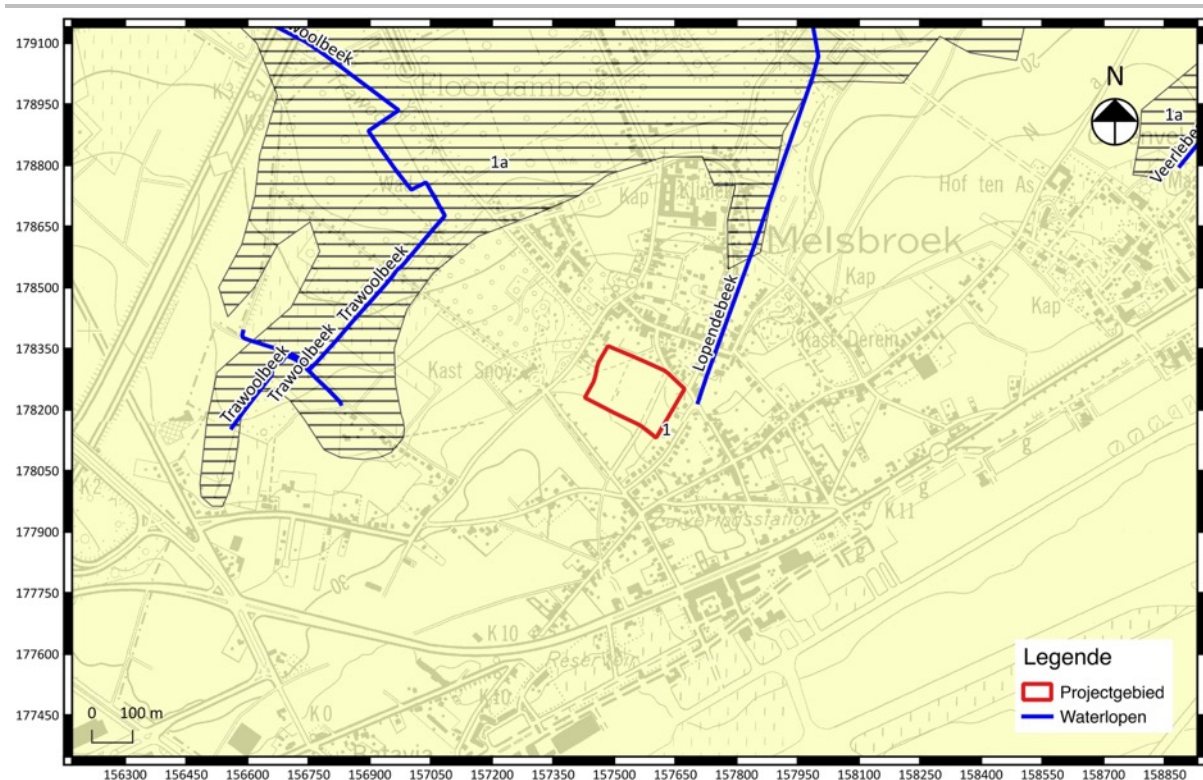

Fig. 1.16: De quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (bron: Geopunt Vlaanderen).

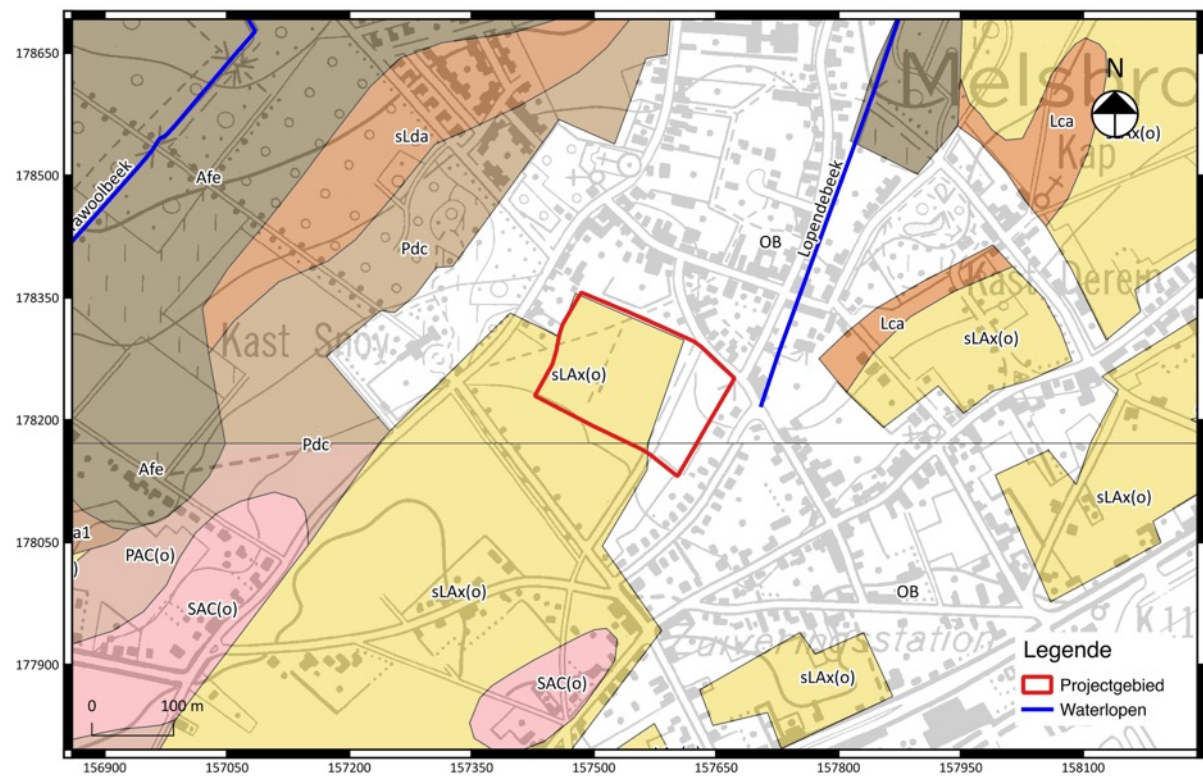

Fig. 1.17: Bodemkaart met aanduiding van het projectgebied (Bron: Geopunt Vlaanderen).

1.2.2 Historische beschrijving van het projectgebied

Op basis van de beschikbare cartografische bronnen kan het historisch landgebruik binnen het projectgebied worden geschetst. Op de Kabinetskaart van Ferraris (1771-1778; fig. 1.18 en fig. 1.19) is vast te stellen dat het projectgebied gesitueerd is aan de rand van het dorp *Melsbroeck* bestaande uit geconcentreerde bebouwing omgeven door akkerland. Het terrein zelf is grotendeels ingenomen door akkergronden en moestuintjes. Ten noordoosten en net buiten het projectgebied bevindt zich een vierkantshoeve. Er loopt tevens een van NO-ZW-georiënteerde weg doorheen het projectgebied die tot op de dag van vandaag is blijven bestaan. De 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen (1841; fig. 1.20), de kaart van Vandermaelen (1846-1854; fig. 1.21) en de kadasterkaart van Popp (1842-1879; fig. 1.22) tonen een gelijkaardig beeld. Een topografische kaart uit 1996 (fig. 1.23) toont weinig of geen afwijking ten opzichte van oudere kaarten. Het projectgebied blijft onbebouwd. Ook de luchtfoto's (1971; fig. 1.24, 2000; fig. 1.25 en 2012; fig. 1.26) wijzen op een onbebouwd terrein dat wordt gebruikt als akkerland. De Lijsterlaan, die door het projectgebied loopt, blijft steeds aanwezig.

Fig. 1.18: De Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding van het projectgebied (bron:

www.geopunt.be).

Fig. 1.19: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

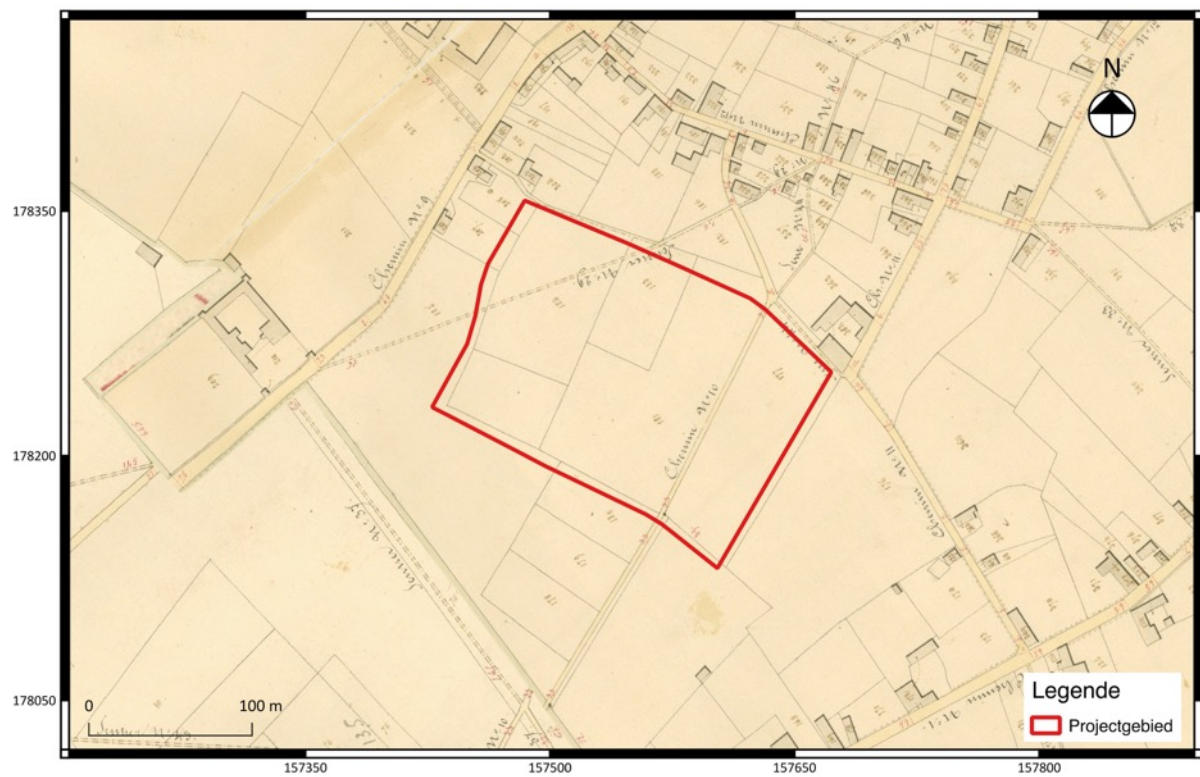

Fig. 1.20: De Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied (bron: www.geopunt.be).

Fig. 1.21: De Vandermaelenkaart (1846-1854) met aanduiding van het projectgebied (www.geopunt.be).

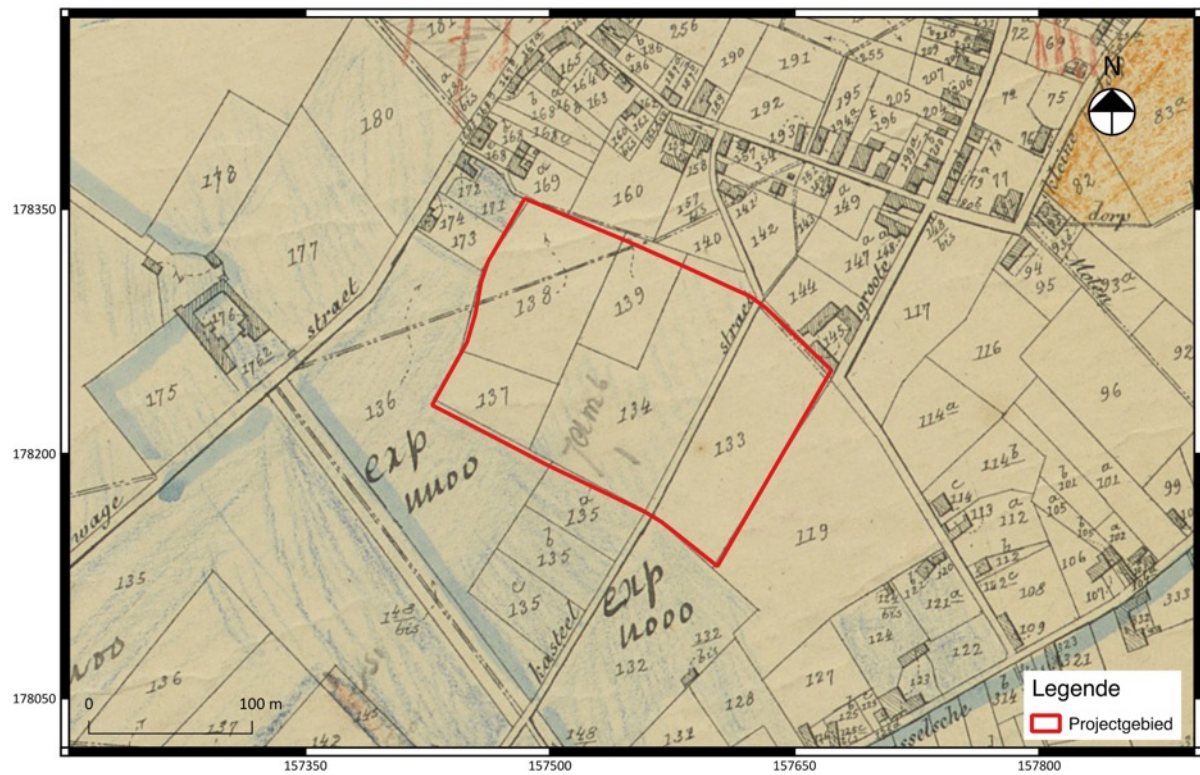

Fig. 1.22: De Popp-kaart (1842-1879) met aanduiding van het projectgebied (www.geopunt.be).

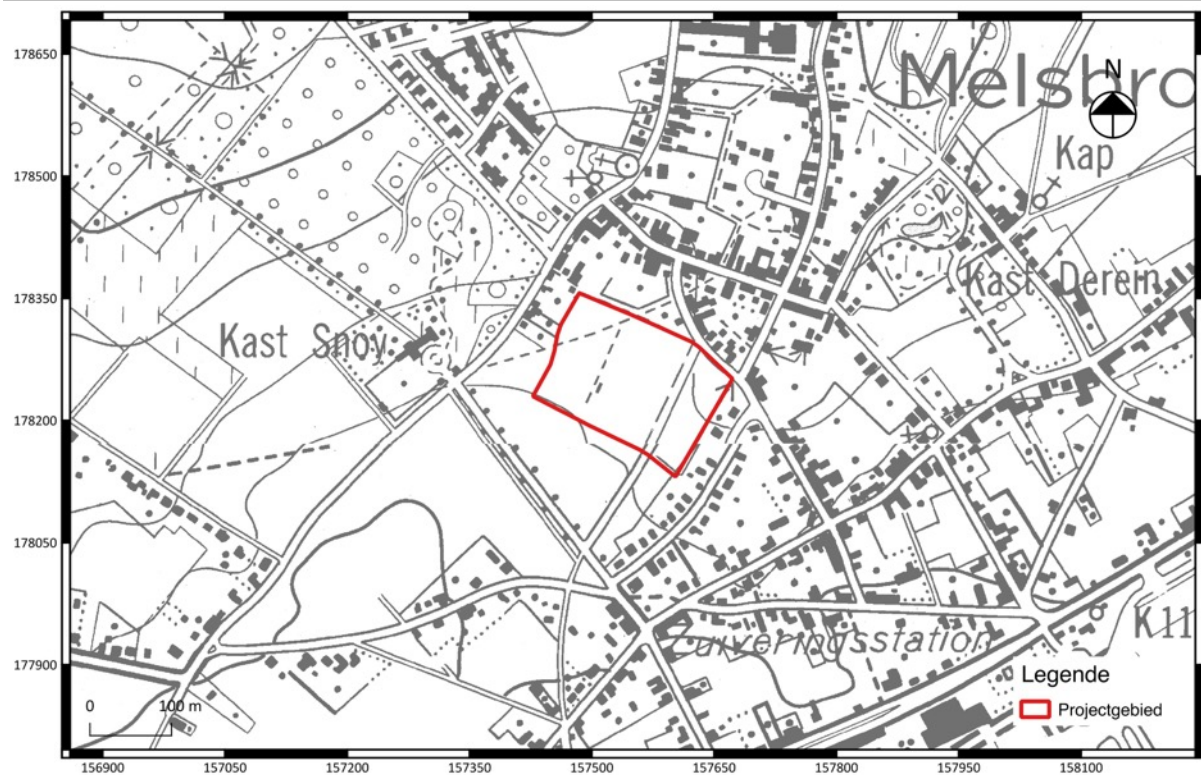

Fig. 1.23: Topografische kaart uit 1996 met aanduiding van het projectgebied (www.cartesius.be).

Fig. 1.24: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het projectgebied⁶.

⁶ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

Fig. 1.25: Luchtfoto uit 2000 met aanduiding van het projectgebied⁷.

Fig. 1.26: Luchtfoto uit 2016 met aanduiding van het projectgebied⁸.

⁷ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

1.2.3 Archeologisch kader van het projectgebied

In de databank van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) zijn binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied een aantal archeologische vindplaatsen en vondstmeldingen opgenomen (fig. 1.27):

In de directe omgeving van het projectgebied, ter hoogte van het dorp Melsbroek, bevinden zich meerdere archeologisch relevante vindplaatsen die betrekking hebben op het middeleeuws verleden van Melsbroek. Ten zuiden en ten westen van het projectgebied situeren zich indicatoren van twee laatmiddeleeuwse hoeves, nl. het Hof van Zellaer (CAI3990) en de Willemijnshoeve (CAI3991). Ten noorden van het projectgebied geven de nog bewaarde ringmuur en poort van het laatmiddeleeuws kasteel van Meerbeek de plattegrond aan van het vermoedelijk uit vier vleugels bestaande neerhof (CAI3992). Aanpalend aan het middeleeuws kasteel bevindt zich de locatie van de Parochiekerk Sint-Martinus (CAI3988). Iets meer ten oosten werd aan de hand van een archeologisch onderzoek (2007/159), dat meer omschreven kan worden als een archeologische registratie met enkele sonderingen dan als een volwaardige opgraving, de locatie van het voormalige kasteel van Boetvoort geregistreerd (CAI2677). Het eerste kasteel was een waterburcht met een ophaalbrug dat tot puin was vervallen. In 1610 werd het huidige kasteel gebouwd, bestaande uit een neerhofgebouw in kalkzandsteenbrokken. Het kasteeldomein werd tevens ook beschermd als monument (ID7488193). Ter hoogte van de Nationale Luchthaven werd bij het toponiem 's Gravenhaghe gestoten op een Romeinse toevalsvondst (CAI4773). Ten noordoosten van het projectgebied werd aan de hand van cartografisch onderzoek de locatie van de laatmiddeleeuwse burcht, het Hof Ten As, gelokaliseerd (CAI3847). Nabij het Hof Ten As werden met een opgraving aan de Waalse Baan, een vermeende Romeinse weg, de resten van een Romeins gebouw met kelders aangetroffen met badinrichting en hypocaustum-systeem (CAI3269). In de omgeving bevindt zich tevens ook een Romeinse grafheuvel, de Tomberg (CAI162997).

CAI-locatienummer 4413 verwijst naar een proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd door Studiebureau Archeologie bvba ter hoogte van de Haachtsesteenweg⁹, waarbij de aangetroffen resten van een voormalige natuursteenontginningszone het terrein volledig hebben verstoord. Deze zone werd bijgevolg gekarteerd als zone waar geen archeologie meer verwacht wordt. Er werden verder geen negatieve onderzoeken of vastgestelde archeologische zones geregistreerd in de omgeving van het projectgebied.

De topografische kaart met weergave van polygonen van landschappen en parken, beschermde stads- en dorpsgezichten, landschappen en monumenten volgens de inventarissen van Onroerend Erfgoed (fig. 1.28) toont binnen een straal van 1 km van het projectgebied verschillende culturele/landschappelijke waarden. Polygoon R20047 betreft de inventarisatie van verschillende bossen in de Landschapsatlas Onroerend Erfgoed: het betreft het Houtembos, Floordambos,

⁸ Onderliggende kaartlaag: © Geopunt (AGIV).

⁹ Smeets, M., 2015. Het archeologisch vooronderzoek aan de Haachtsesteenweg te Melsbroek, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

Hellebos, Snijssebos en Schiplakenbos. Het Floordambos werd tevens ook definitief beschermd als landschap.

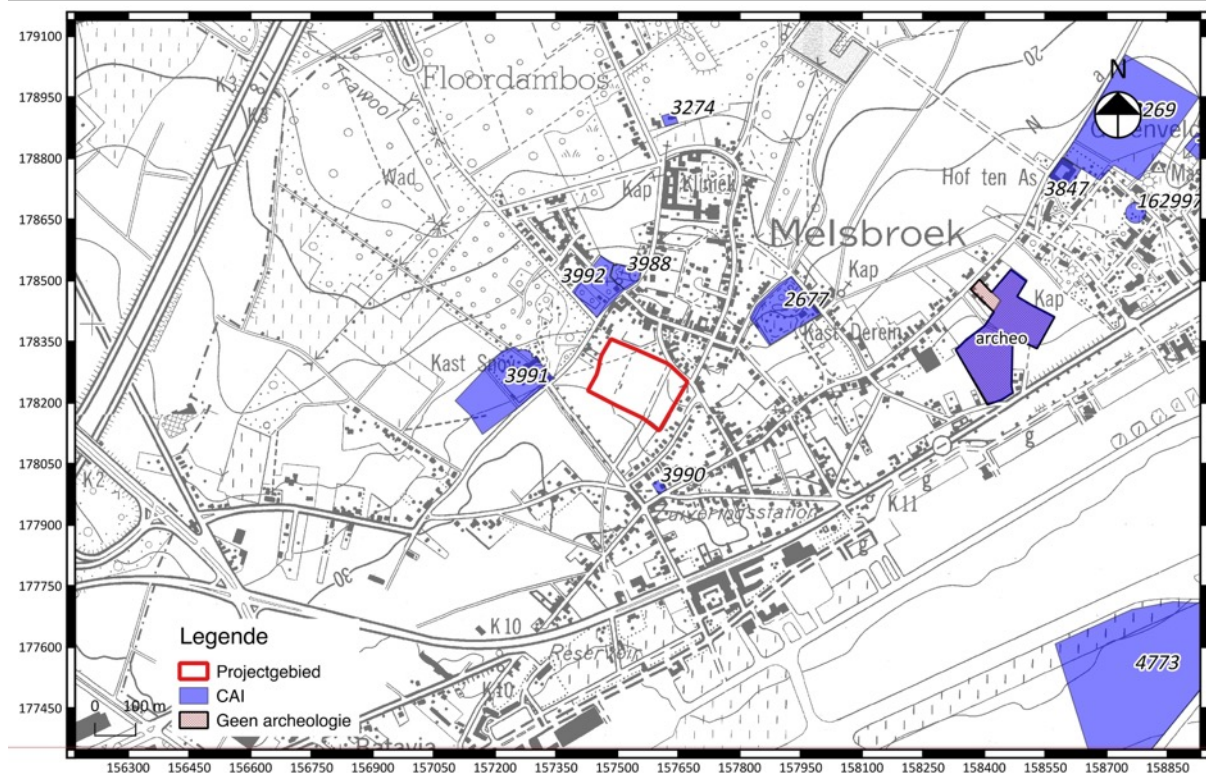

Fig. 1.27: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied¹⁰.

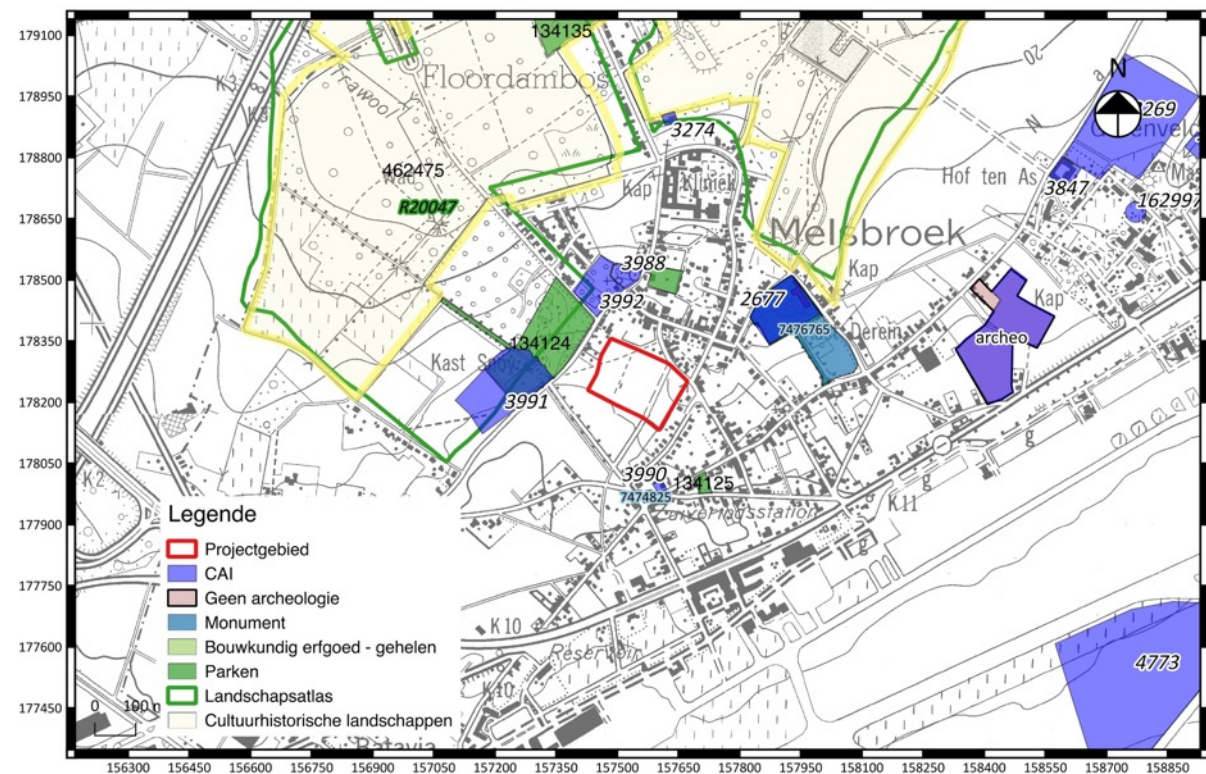

Fig. 1.28: Synthesekaart van culturele waarden met situering van het projectgebied¹¹.

¹⁰ www.agiv.be

1.2.4 Datering en interpretatie van het onderzochte gebied

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksterrein interessante en relevante archeologische waarden kan bevatten. Historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw geven aan dat het projectgebied steeds onbebouwd is gebleven waardoor er wellicht geen tot weinig structurele bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Een confrontatie met de bomenkaart en het Digitaal Hoogtemodel wijst echter op gronden die vermoedelijk sterk beïnvloed zijn door menselijke tussenkomst o.a. zandsteenontginning, en gelegen is op een voor erosie vatbare heuvelrand waardoor het bodemarchief mogelijk deels aangetast werd.

De omgeving van het projectgebied lijkt in het verleden een interessante plaats te zijn geweest voor bewoning en menselijke activiteiten. Het terrein bevindt zich op een hoger gelegen zone nabij een waterloop, een gunstige landschappelijke configuratie die in het verleden interessant werd geacht voor de inplanting van zowel tijdelijke nederzettingen uit de prehistorie als voor permanente bewoning in latere periodes. De verwachting voor het aantreffen van een *in situ* steentijd artefactensite is redelijk laag gezien de ongunstige bodemkundige indicaties (nl. een sterk antropogeen beïnvloedde bodem gelegen op een voor erosie vatbare helling) voor een goede bewaring van dergelijke sites. Dat de omgeving interessant werd geacht voor menselijke activiteiten, wordt gestaafd door het aantreffen van vondsten uit verschillende periodes - gaande van de Romeinse tijd tot en met de Nieuwe tijd - binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied. Zo werden er in de omgeving van het projectgebied resten van een Romeins gebouw opgegraven en een Romeinse grafheuvel gelokaliseerd. Het projectgebied bevindt zich bovendien in de buurt van twee voormalige kasteeldomeinen.

Besluitend kan gesteld worden dat de aan - of afwezigheid van een site binnen het projectgebied aan de hand van het bureauonderzoek niet uitgesloten kan worden. Verder onderzoek is noodzakelijk om concretere informatie in te winnen over de al dan niet aanwezigheid van een archeologische site binnen de contouren van het projectgebied.

¹¹ www.agiv.be

1.2.5 Synthese

Op basis van de resultaten van het uitgevoerde bureauonderzoek werd duidelijk dat er archeologisch relevante waarden uit alle mogelijke perioden kunnen worden verwacht binnen de contouren van het projectgebied. Zowel de goede landschappelijke positie als het archeologisch bestand wijzen op een omgeving die in het verleden interessant werd geacht voor bewoning en menselijke activiteiten. Het terrein is de laatste eeuwen op basis van de geraadpleegde historische kaarten onbebouwd gebleven, waardoor er geen tot weinig structurele bodemverstoring heeft plaatsgevonden. Een confrontatie met de bodemkaart wijst echter op gronden die vermoedelijk sterk beïnvloed zijn door menselijke tussenkomst o.a. zandsteenontginning en bovendien gelegen is op een voor erosie vatbare helling. Hierdoor kan het aanwezige bodemarchief mogelijk (deels) zijn aangetast.

De initiatiefnemer plant een aanvraag tot omgevingsvergunning voor de realisatie van meerdere eengezinswoningen, één appartementsblok met ondergrondse parking en de omgevingsaanleg. Het te ontwikkelen gebied beslaat een totale oppervlakte van 29924 m² en is momenteel in gebruik als akker/grasland. Het terrein is toegankelijk voor archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem. Aangezien de geplande bouwwerkzaamheden de bodemopbouw voor een groot deel zullen verstoren en om zekerheid te krijgen over de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden binnen het projectgebied is verder onderzoek aan te bevelen.

Bibliografie

Literatuur

Baeyens L. 1976: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Zemst (73E)*, Gent.

HAZEN P. (red.), 2012. *Prehistorische bewoning langs een zandsteenontginning. Een archeologische opgraving aan de Tritsstraat te Kampenhout*, Leuven: Vlaams Erfgoed Centrum.

SMEETS M., 2015. *Archeo-rapport 260: Het archeologisch vooronderzoek aan de Haachtsesteenweg te Melsbroek*, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

SMEETS M & YPERMAN W, 2013 (a). *Archeo-rapport 161: Het archeologisch vooronderzoek aan de Sterckxstraat te Steenokkerzeel*, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

SMEETS M & YPERMAN W, 2013 (b). *Archeo-rapport 167: Het archeologisch vooronderzoek aan de Diegemstraat te Zaventem*, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

SMEETS M. & De Puydt M, 2013. *Archeo-rapport 152: Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenbergh)*, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

SMEETS M & YPERMAN W, 2012. *Archeo-rapport 103: Het archeologisch vooronderzoek Machelen-Brucargo*, Kessel-Lo: Studiebureau archeologie.

Websites (geraadpleegd op 11-04-2017)

<https://cai.onroerenderfgoed.be>

<https://geo.onroerenderfgoed.be>

www.cartesius.be

www.dov.vlaanderen.be

www.geopunt.be

www.kbr.be

<https://www.google.be/maps>

<http://www.studiebureau-archeologie.be/projects/Archeo%20Rapport%20260%20Bundel.pdf>

<http://www.studiebureau-archeologie.be/projects/Archeo%20Rapport%20161%20Bundel.pdf>

<http://www.studiebureau-archeologie.be/projects/Archeo%20Rapport%20103%20Bundel.pdf>

<http://www.studiebureau-archeologie.be/projects/Archeo%20Rapport%20167%20Bundel.pdf>

<http://www.toerismeaffligem.be/?menu=artikels&submenu=zandsteen>